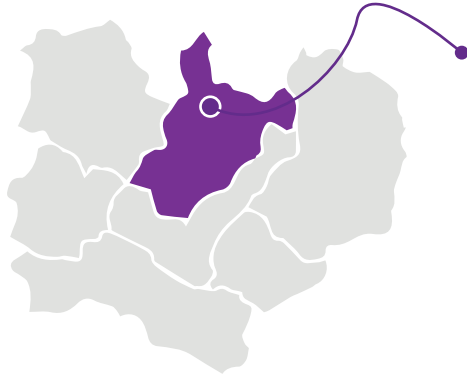

ओपन माईक नेपाल बुलेटिनको पाँचौं अड्कमा स्वागत छ। 'ओपन माईक' भूकम्प प्रभावित जिल्लामा चलेका हल्लाहरू तथा अन्योलपूर्ण सवाललाई एक ठाउँमा ल्याई त्यसभित्रको यथार्थ पता लगायर मानवीय सहयोगका काम गरिरहेका संघसंस्थाहरू, सञ्चार माध्यम र स्थानीय समुदायलाई सहि सूचना पुऱ्याउनमा केन्द्रित छ। हल्ला फैलियर क्षति हुन नपाउँदै हल्ला र यथार्थ छुट्यायर सञ्चार माध्यमहरू र भूकम्प पिडितको हितमा काम गर्ने संघसंस्थाहरूलाई उपलब्ध गराउनु हाम्रो ध्येय हो।

हल्ला

नाक्दु, दोलखा

“हाम्रो गाउँमा सेतो रङको परिचय पत्र वितरण गरिएको छ त्यसैले हामीले रकम पाउन ढिला भएको भन्छु। रातो रङको परिचय पत्र पाएको भए १५ हजार नपाए पनि क्यान्डा, अष्ट्रेलिया जान पाइन्थ्यो रे। उक्त रकम नपाए पनि आफ्नो छोरा बेरोजगार भएर बसेको छ, आफूलाई ऋण लागेको छ। राम्रो देशमा लान्छ रे भन्ने सुनेको थिए, बरु म पनि पठाउँछु।”

यथार्थ

भूकम्प प्रभावित जिल्लामा वितरण गरिएका भूकम्प पिडित परिचय पत्रको रङ फरक फरक छन्। उदाहरणको लागि दोलखामा वितरण गरिएको परिचय पत्रको रङ सेतो छ भने गोरखामा रातो रङको परिचय पत्र वितरण गरिएको छ।

परिचय पत्रको रङको सम्बन्धमा कुनै निर्देशिका नभएकोले यस्तो फरक परेको हो। जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समिति आफैले परिचय पत्रको रङ छनोट गर्न सक्छ।

परिचय पत्रको रङले राहत सामग्री वा अन्य सहायता प्राप्त गर्ने योग्यता निर्धारण गर्दैन।

राहत रकम वितरणमा ढिला हुनुका धेरैवटा कारण हुनसक्छन्। तर, परिचय पत्रको रङका कारणले ढिला भएको भने होइन।

देवेन्द्र लामिछाने

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

दोलखा

९८५४०९७७७७

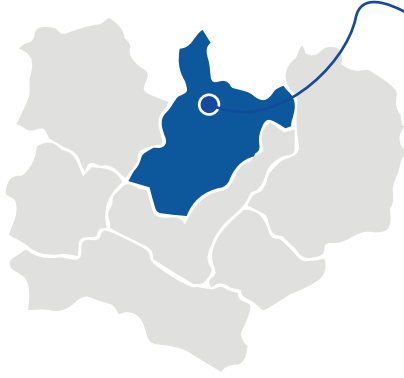
उद्धव प्रसाद तिमल्सिना

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

गोरखा

९८५६०५७७७७

हल्ला

चरिकोट, दोलखा

“भूकम्पपछि दोलखामा गर्भपतन गराउने महिलाको सङ्ख्या दोब्बर भएको छ रे।”

यथार्थ

जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय दोलखाका अनुसार भूकम्पपछि गर्भपतन गराउन आउनेको संख्यामा उल्लेख्य बृद्धि भएको छैन।

गर्भमा रहेको बच्चाको स्वास्थ्य अवस्थाका बारेमा स्वास्थ्यकर्मीसँग परामर्श लिन आउने गर्भवती महिलाको संख्यामा भने बृद्धि भएको छ। यो राम्रो अभ्यास हो। गर्भवती महिलाले कम्तिमा चारपटक गर्भ जाँच गराउनु आवश्यक हुन्छ।

भूकम्प आउँदा यसले गर्भको बच्चालाई असर गर्दैन। गर्भवती महिला लडेमा वा उनलाई चोटपटक लागेमा वा पेटको बच्चा चलिरहेको थाहा नभएमा नजिकको स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्य शिबिर वा स्वास्थ्य कर्मीसँग सम्पर्क राखौं।

यदि गर्भवती महिलाको योनीबाट अलिकति पनि रगत बगेमा, ८ घण्टामन्दा बढि प्रसव व्यथा लागेमा, धेरै ज्वरो आयमा, आँखा तिर्किराउने भएमा, टाउको दुखेमा वा मूर्च्छा परेमा उनलाई तुरुन्त स्वास्थ्य संस्था वा स्वास्थ्य शिबिरमा लैजानु पर्छ।

डा. खगेश्वर गेलाल
जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
दोलखा
९८५४०८५५५६

मेरी स्टोप्स इन्टरनेशनल
मेरी साथी
हटलाइन: ९६६००२९९७५६
९८०९९९९७५६

सवाल

राक्चे, लहरे पौवा, रसुवा

“ओफूले धान कुट्ने मिल चलाउँदै आएकोमा सबै भूकम्पले भत्काएर क्षतिग्रस्त परेको छ। त्यस धान मिल सञ्चालन गर्न पाएमा अरुको पनि जिविकाता सहयोग पुग्ने थियो भने मेरो जिविका पनि चल्ने थियो। यस्तो उद्योग सञ्चालनमा पनि सरकारले केही सहयोग गर्ने छ भन्ने आशाता छु।”

सिन्धुपाल्चोक

साँगाचोक

“दलित समुदायको समेत बस्ती रहेको यस वडाता आरन चलाएर दैनिक गुजारा गर्नेहरूलाई अहिले समस्या छ। उनीहरूको आरन भूकम्पमा पुरिएको छ। त्यो बाहेक खानेपानी, शौचालय लगायतका समस्या पनि विद्यमान छ।”

माङ्खा

“भूकम्पले मेरो घर र आरन ध्वस्त भयो। अहिले मेरो गरी खाने ठाँउ नै रहेन, त किन बाँचे ? मेरो सिप भनेको त्यही फलामको काम हो। अब आरन छैन, वनाउने आफ्नो अवस्था पनि छैन। भोक भोकै मरिथला जस्तो छ।”

जवाफ

नेपाल सरकारले हालसम्म धान कुट्ने मिलको पुनः निर्माणमा सहयोग गरेको जानकारी जिल्ला कृषि विकास कार्यालयसँग छैन।

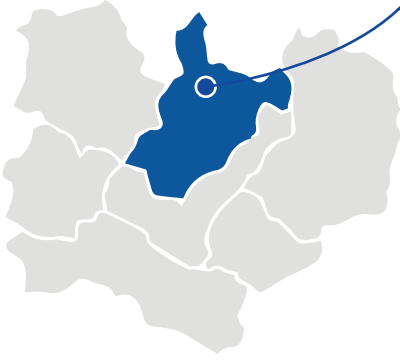
दलित गैर सरकारी संस्था महासंघ अन्तरगतका संस्थाहरूले भूकम्प प्रभावित जिल्लाका केहि गाउँमा लुगा सिलाउने मेशिन लगायतको सामग्री उपलब्ध गराएका छन्।

सरकार र संघसंस्थाहरू तात्कालिक राहत र पुनःस्थापनामा केन्द्रीत भएकोले आरन बनाउन सहयोग प्राप्त नभएको हुनसक्छ।

विस्तृत तथ्याङ्क उपलब्ध भएमा आरन सञ्चालनमा सहयोग गर्न सकिने दलित गैर सरकारी संस्था महासंघले जनाएको छ।

सवाल

काभ्रे, दोलखा

“माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजनामा शेयर लगानी गर्ने प्रयोजनका लागि लिइएको तथ्यांक अनुसार काभ्रे गाबिसको घर परिवार संख्या १३८९ हो। अहिले सोही संख्यालाई आधार मानेर घर परिवार सङ्ख्या बढाएको भनी रकम निकासी गर्न ढिलाइ गर्नु अन्याय हो। उक्त सर्वेक्षणमा शेयर लगानी गर्न नसक्नेले फारम भरेको नै थिएन। अहिले उक्त शेयर फारम भर्नेलाई दिने, नभर्नेलाई नदिने कुरा गलत हो।”

सुस्पा क्षमावदी, दोलखा

“अनुमानित भन्दा घर धुरी संख्या बढि भएकाले गाबिस सचिवले हाम्रो गाबिसमा रकम नबाड्ने निर्णय गरेका छन्।”

जवाफ

जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समितिले भूकम्पमा भएको क्षति अनुमान गर्न विभिन्न स्रोतबाट संकलित तथ्यांक प्रयोग गर्न सक्छ। तर, राहत वितरण गर्दा गाबिस सचिव वा नगरपालिकाको कार्यकारी अधिकृतको अध्यक्षतामा रहने गाउँ वा नगर स्तरीय राहत तथा उद्धार समितिले तयार पारेको तथ्यांकलाई आधार मानिन्छ।

दोलखाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीका अनुसार राहत वितरणका लागि माथिल्लो तामाकोशीले गरेको घर धुरी सर्वेक्षणलाई आधार बनाइएको छैन।

रउटै परिवारबाट एकभन्दा बढि भूकम्प पिडित परिचय पत्रका लागि आवेदन पर्नु तथा राजनैतिक दलका प्रतिनिधीहरूले त्यस्ता आवेदन स्वीकार गर्न दबाब दिनु जस्ता कारणले केहि गाबिसमा पिडित घर धुरी संख्या अनुमान गरिए भन्दा धेरै नै बढि भएको छ।

गलत सूची पेश भएको खण्डमा आफ्नो जागिरमा अप्प्यारो पर्नसक्ने डरले पनि केही गाबिस सचिवहरूले हालसम्म भूकम्प पिडितको अन्तिम सूची जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समितिमा पेश गर्न सकेका छैनन्।

पिडितको अन्तिम सूची प्राप्त नभएसम्म जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समितिले राहत रकम पठाउन सक्तैन। तर, समितिले राहत वितरण प्रक्रिया शुरु गर्नका लागि गाबिसहरूमा केहि रकम पठाएको छ।

राहत प्राप्त हुन ढिला हुनुको कारण थाहा पाउन गाबिस सचिव, प्रमुख जिल्ला अधिकारी र भूकम्प पिडितको राहत अनुगमन समितिको संयोजक रहने तपाईंको निर्वाचन क्षेत्रबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित सभासदसँग सम्पर्क राख्नुहोस्।

देवेन्द्र लामिछाने

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

दोलखा

९८५४०१७७७७

भरतबहादुर पौडेल

गाबिस सचिव हक हित संरक्षण केन्द्र

दोलखा

९८४४३०६८००

हल्ला

काभ्रे, काभ्रेपलाञ्चोक

“हात्तीले १५ हजार पायौं । दर्शैसम्म थप ३५ हजार पाइन्छ भन्छन् । हो कि होइन, थाहा छैन ।”

पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक

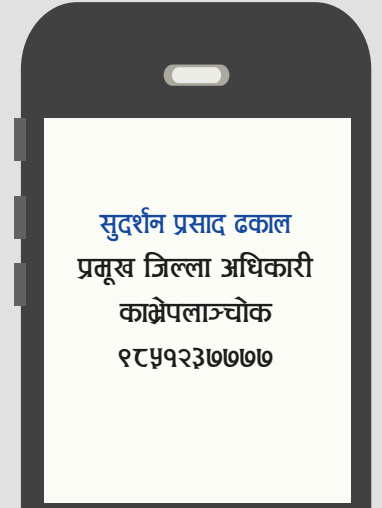
“दर्शैताका ५० हजार पाइन्छ भन्ने सुनिएको छ ।”

यथार्थ

जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समिति काभ्रेपलाञ्चोकले दर्शै अघि वा आसपास थप राहत रकम वितरण गर्ने सक्वन्धी कुनै योजना बनाएको छैन ।

सरकारले आवासका लागि घोषणा गरेको रु. २ लाख मध्ये हालसम्म रु. १५ हजारबाहेक थप रकम वितरणको सन्दर्भमा कुनै कार्यविधी बनाएको छैन ।

कार्यविधी नबनेसम्म रकम वितरणको समय र माध्यमका बारेमा यकिन गर्न सकिँदैन ।

सुदर्शन प्रसाद ढकाल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
काभ्रेपलाञ्चोक
९८५१२३७७७७

यो अड्कमा समेटिएका सवाल जिल्लामा रहेका स्वयं सेवकहरु र जिल्लामा कार्यरत विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधीबाट प्राप्त भएका हुन् । साउन ७ देखि १४ गतेसम्म स्वयं सेवकहरुले ९ जिल्लाका करिब ३७५ जना स्थानीयबासीसँग कुराकानी गरी तयार पारेका टिप्पणीहरु यो बुलेटिनको सूचनाका प्रमुख स्रोत हुन् । विषयको महत्त्व र सान्दर्भिकतालाई ध्यान दिइर हल्ला तथा सवालहरु छनोट गरिएका छन् ।

OPEN MIC NEPAL प्रस्तुत गर्ने संस्थाहरु